

ĐỔI MỚI PHƯƠNG PHÁP GIÁO DỤC LÝ LUẬN CHÍNH TRỊ CHO SINH VIÊN CÁC TRƯỜNG ĐẠI HỌC KHU VỰC TRUNG DU, MIỀN NÚI PHÍA BẮC NƯỚC TA HIỆN NAY (QUA KHẢO SÁT ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN VÀ TRƯỜNG ĐẠI HỌC TÂY BẮC)

TỔNG QUAN

TỔNG QUAN TÌNH HÌNH NGHIÊN CỨU
CÓ LIÊN QUAN ĐẾN ĐỀ TÀI LUẬN ÁN

1. Các văn bản của Đảng, Nhà nước

Các văn kiện của Đảng và Nhà nước đã đề cập đến vấn đề nghiên cứu ở dạng đánh giá và định hướng tổng quát như:

Chỉ thị số 25-CT/TW của Ban Bí thư ngày 12 tháng 10 năm 1983: Về việc cải cách giáo dục lý luận chính trị trong các trường đại học và cao đẳng; Chỉ thị 34-CT/TW ngày 30/5/1998 của Bộ chính trị (khóa VIII): Về tăng cường công tác chính trị tư tưởng, củng cố tổ chức Đảng, đoàn thể, quần chúng và công tác phát triển đảng viên trong các trường Đại học; Chỉ thị số 20-CT/TW ngày 27/1/2003 của Ban Bí thư: Về nâng cao chất lượng, hiệu quả công tác xuất bản, phát hành sách lý luận, chính trị trong tình hình mới. Thông báo số 181- TB/TW của Ban bí thư ngày 3/9/2008: Về đổi mới, nâng cao chất lượng hoạt động của Trường chính trị cấp tỉnh và Trung tâm bồi dưỡng chính trị cấp huyện; Thông tư số: 12/2012/TT-BKHCN của Bộ Khoa học và Công nghệ: Về tổ chức quản lý hoạt động Chương trình khoa học xã hội trọng điểm cấp nhà nước "Nghiên cứu khoa học lý luận chính trị giai đoạn 2011-2015", mã số KX.04/11-15; Hướng dẫn số 84-HD/BTGTW của Ban tuyên Giáo trung ương: Về nhiệm vụ công tác giáo dục chính trị năm 2010. Nghị quyết Trung ương 2 khóa VIII về Định hướng chiến lược phát triển giáo dục – đào tạo trong thời kỳ công nghiệp hóa, hiện đại hóa và nhiệm vụ đến năm 2000; Nghị quyết Trung ương 5 (khóa VIII) về Xây dựng và phát triển Đảng trong các trường Đại học; Nghị quyết trung ương 5 (khóa VIII) về Xây dựng và phát triển văn hóa Việt Nam tiên tiến đậm đà bản sắc dân tộc; Nghị quyết Trung ương 6 (lần 2) khóa VIII về Xây dựng và chỉnh đốn Đảng; Thông báo số 214 – TB/TW ngày 3/5/1999 của Thường vụ Bộ chính trị (khóa VIII) về Đề án nâng cao chất lượng và hiệu quả giảng dạy, học tập các bộ môn khoa học Mác – Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh trong các trường Đại học, Cao đẳng; Nghị quyết Trung ương 5 (khóa IX) về Nhiệm vụ chủ yếu của công tác tư tưởng trong tình hình mới; Nghị quyết 494/QĐ-TT ngày 24/6/2002 của Thủ tướng chính phủ phê duyệt đề án Một số biện pháp nâng cao chất lượng hiệu quả công tác giảng dạy, học tập các bộ môn Mác – Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh trong các trường Đại học, Cao Đẳng, môn chính trị trong các trường THCN và dạy nghề; Nghị quyết Hội nghị Trung ương 5 (khóa X) Công tác tư tưởng, lý luận và báo chí trước yêu cầu mới; Nghị quyết Hội nghị lần thứ 7 (khóa X) về Xây dựng đội ngũ trí thức trong thời kỳ đẩy mạnh công nghiệp hóa – hiện đại hóa đất nước; Đề án "Đổi mới phương pháp giảng dạy các môn khoa học Mác -Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh trong các trường đại học và cao đẳng"(năm 2007); Nghị quyết 25-NQ/TW ngày 25/7/2008 của Ban chấp hành Trung ương về Tăng cường sự lãnh đạo của Đảng đối với công tác thanh niên trong thời kỳ đẩy mạnh công nghiệp hóa, hiện đại hóa; Nghị quyết số 16-NQ/TW ngày 1 tháng 8 năm 2007 của Ban Chấp hành Trung ương Đảng (tại Hội nghị lần thứ năm Ban Chấp hành Trung ương khóa X) về Công tác tư tưởng, lý luận và báo chí trước yêu cầu mới; Nghị quyết số 12-NQ/TW - Nghị quyết Hội nghị lần thứ 4 Ban Chấp hành Trung ương Đảng (khóa XI) về Một số vấn đề cấp bách về xây dựng

Đảng hiện nay....

2. Sách đã xuất bản

- Vũ Ngọc Am (2003), *Đổi mới công tác giáo dục chính trị tư tưởng cho cán bộ, đảng viên ở cơ sở* của trong giai đoạn hiện nay, Nxb Chính trị quốc gia, Hà Nội.

Cuốn sách trình bày công tác giáo dục chính trị tư tưởng với việc nâng cao tính tự giác cách mạng cho cán bộ, đảng viên. Quá trình đổi mới nâng cao chất lượng công tác giáo dục chính trị tư tưởng cho cán bộ, đảng viên nhằm chống "diễn biến hoà bình".

- Nguyễn Duy Bắc (Chủ biên) (2004), *Một số vấn đề lý luận và thực tiễn về dạy và học môn Mác – Lênin và tư tưởng Hồ Chí Minh trong trường đại học*, Nxb CTQG, HN.

Cuốn sách đã tập hợp những bài viết của các nhà nghiên cứu lý luận chuyên sâu, tập trung phân tích chất lượng dạy và học các môn lý luận chính trị. Các nhà khoa học thống nhất cho rằng nội dung, chương trình, phương pháp giảng dạy các môn Mác – Lênin và chất lượng học tập các môn học này làm nên bức tranh tổng thể chất lượng đào tạo các môn lý luận chính trị cho sinh viên nước ta hiện nay.

- Hoàng Quốc Bảo, *Học tập phương pháp tuyên truyền cách mạng Hồ Chí Minh* (2006), Nxb CTQG, HN.

Cuốn sách trình bày ba phần chính: một là, phương pháp tuyên truyền và nguồn gốc của phương pháp tuyên truyền cách mạng Hồ Chí Minh. Hai là, Những đặc trưng cơ bản trong phương pháp tuyên truyền cách mạng của chủ tịch Hồ Chí Minh. Ba là, vận dụng phương pháp tuyên truyền cách mạng của chủ tịch Hồ Chí Minh để đổi mới phương pháp tuyên truyền của cán bộ tư tưởng trong thời kỳ mới.

- Hồ Chí Minh với công tác giáo dục lý luận chính trị (2007), Nxb CTQG, Hà Nội.

Cuốn sách giới thiệu các tác phẩm của Chủ tịch Hồ Chí Minh về chủ nghĩa Mác – Lênin soi sáng con đường cách mạng Việt Nam; đặc biệt, các tác phẩm của Người nhấn mạnh đến nhiệm vụ xây dựng Đảng vững mạnh về chính trị, tư tưởng, tổ chức, đến việc rèn luyện phẩm chất đạo đức của người đảng viên. Chủ tịch Hồ Chí Minh xác định rõ về mặt nội dung và nhiệm vụ học tập lý luận chính trị; vấn đề để nâng cao chất lượng, hiệu quả công tác giáo dục lý luận chính trị.

- Ngô Văn Thọ (Chủ biên), (2008), *Phương pháp giảng dạy lý luận chính trị* (Chương trình bồi dưỡng chuyên đề dành cho giảng viên giảng dạy các chương trình lý luận chính trị tại Trung tâm bồi dưỡng chính trị cấp huyện), Nxb Lao động Xã hội, Hà Nội.

Trong cuốn sách các tác giả đã khái quát chung về lý luận chính trị và giáo dục lý luận chính trị; một số vấn đề tâm lý và giáo dục học trong giảng dạy học lý luận chính trị, phẩm chất nghề nghiệp, nghệ thuật diễn giảng, kiểm tra, đánh giá trong dạy học lý luận chính trị.

- Vũ Ngọc Am (2009), *Một số vấn đề về phương pháp giảng dạy lý luận chính trị*, Nxb Thông tấn, Hà Nội.

Cuốn sách được coi như cẩm nang nghiệp vụ của những người làm công tác giáo dục lý luận chính trị nói chung và những người trực tiếp làm công tác giảng dạy lý luận chính trị nói riêng. Nội dung chủ yếu của cuốn sách gồm có ba phần chính, đặc biệt, trong phần thứ hai (phần trọng tâm của cuốn sách này) có một nội dung rất mới, đó là Đề cương một số bài giảng dành cho giảng viên tham khảo.

- Phạm Huy Kỳ (2010), *Lý luận và phương pháp nghiên cứu, giáo dục lý luận chính trị*, Nxb Chính trị - Hành chính quốc gia, Hà Nội.

Nội dung cuốn sách trình bày một số vấn đề lý luận và phương pháp của công tác nghiên cứu, giáo dục lý luận chính trị và công tác nghiên cứu, biên soạn, giáo trình lịch sử đảng bộ địa

phương. Riêng phần lý luận và phương pháp giáo dục lý luận chính trị, cuốn sách chủ yếu tập trung trình bày lý luận và phương pháp dạy học lý luận chính trị - nội dung hoạt động chủ yếu trong hệ thống giáo dục lý luận chính trị của Đảng ta hiện nay.

- Trần Thị Anh Đào (Chủ biên), (2010), Công tác giáo dục lý luận chính trị cho sinh viên Việt Nam hiện nay, Nxb Chính trị quốc gia, Hà Nội.

Sách gồm 3 chương: Chương 1. Một số vấn đề chung về công tác giáo dục lý luận chính trị cho sinh viên Việt Nam; Chương 2. Thực trạng công tác giáo dục lý luận chính trị cho sinh viên Việt Nam hiện nay; Chương 3. Phương hướng cơ bản và giải pháp chủ yếu nâng cao chất lượng công tác giáo dục lý luận chính trị cho sinh viên Việt Nam hiện nay. Trên cơ sở nghiên cứu lý luận và thực tiễn các tác giả đã tìm ra những giải pháp khả thi để góp phần hữu hiệu vào việc nâng cao chất lượng giáo dục lý luận chính trị cho sinh viên, nhằm đáp ứng nhu cầu càng tốt hơn yêu cầu nâng cao chất lượng nguồn nhân lực trong sự nghiệp công nghiệp hóa, hiện đại hóa.

- Hoàng Chí Bảo (2011), Tìm hiểu phương pháp Hồ Chí Minh, Nxb Chính trị - Hành chính, Hà Nội.

Trong cuốn sách tác giả đã tiếp cận nghiên cứu và trình bày về phương pháp Hồ Chí Minh theo một nguyên tắc nhất quán: Nghiên cứu phương pháp Hồ Chí Minh không thể tách rời tư tưởng và phong cách của Người, cũng không thể tách rời đạo đức, lối sống và nhân cách của Người; bởi vì, phương pháp Hồ Chí Minh ở tầm tư tưởng, ở trong triết lý nhân sinh và hành động của người, ở sự gắn liền khoa học, cách mạng và nhân văn trong con người và hoạt động của Người...

- Lâm Quang Thiệp (2012), Đo lường và đánh giá hoạt động học tập trong nhà trường, Nxb ĐHSP, HN.

Sách gồm 2 phần gồm 11 chương, nêu bật được các khái niệm về đo lường và đánh giá trong giáo dục; đưa ra các nội dung cơ bản về đo lường và đánh giá trong giáo dục ở mọi bậc học. Đặc biệt cuốn sách đã nêu ra các phương pháp đánh giá kết quả học tập, điều kiện, nội dung, xây dựng, thiết kế tiêu chí đánh giá kết quả của các phương pháp.

Ngoài ra còn một số cuốn sách cũng đề cập đến một số nội dung của luận án như: TS. Đỗ Minh Cương và PGS.TS Nguyễn Thị Doan (2001), Phát triển nguồn nhân lực giáo dục đại học Việt Nam, Nxb Chính trị quốc gia, HN; Lê Xuân Nam, Lê Thanh Sinh, Nguyễn Thanh, Lương Minh Cừ, Hoàng Trung (2002), (đồng chủ biên) Một số ý kiến trao đổi về phương pháp giảng dạy các môn khoa học Mác - Lênin ở đại học và cao đẳng, Nxb Thành phố Hồ Chí Minh, TP HCM; TS. Nguyễn Văn Sơn (2002), Trí thức giáo dục đại học Việt Nam thời kỳ đẩy mạnh công nghiệp hóa, hiện đại hóa, Nxb Chính trị quốc gia, HN; PGS.TS Vũ Hiền và ThS. Đinh Xuân Lý (2002), Quán triệt vận dụng nghị quyết Đại hội IX, nâng cao chất lượng giảng dạy lý luận Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh, Nxb Chính trị quốc gia, HN; PGS.TS Nguyễn Hữu Đồng (2002), Học tập phương pháp tuyên truyền, giáo dục tư tưởng chính trị của Hồ Chí Minh, Nxb Chính trị quốc gia, HN; Một số ý kiến trao đổi về phương pháp giảng dạy các môn khoa học Mác - Lênin ở các trường Đại học, Cao đẳng (2002), Ban triết học trường đại học Kinh tế quốc dân (chủ biên), Nxb Thành phố Hồ Chí Minh; TS. Lương Gia Ban (2002), Góp phần nâng cao chất lượng giảng dạy và đổi mới nội dung, chương trình các môn khoa học Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh (2002), Nxb Chính trị quốc gia, HN; Phân viện Báo chí và Tuyên truyền (2004), Phương pháp dạy - học, kiểm tra đánh giá các môn khoa học xã hội và nhân văn, Nxb LLCT, HN; TS. Hồng Vinh, PGS.TS Đào Duy Khoát (Chủ biên) (2006), Hồ Chí Minh với Công tác tư tưởng, Nxb Chính trị quốc gia, HN; Tăng cường giáo dục, rèn luyện chính trị, tư tưởng, đạo đức cách mạng, nâng cao năng lực hoạt động thực tiễn cho cán bộ, đảng viên trong tình hình mới, (2007), Nxb Quân đội Nhân dân, Hà Nội; TS.

Nguyễn Đăng Quang, Dạy và học các môn tư tưởng Hồ Chí Minh theo phương pháp tích cực (2007), Nxb CTQG, HN; PGS.TS. Trần Thị Anh Đào, (2009), Công tác tư tưởng trong sự nghiệp công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước, Nxb CTQG, Hà Nội; TS. Nguyễn Danh Tiên, (2010), Đảng lãnh đạo công tác tư tưởng trong thời kỳ đổi mới, Nxb CTQG, Hà Nội; TS. Phạm Tất Thắng, (2010), Công tác tư tưởng lý luận trong thời kỳ đổi mới: Thực trạng và giải pháp, Nxb CTQG, Hà Nội; TS. Phạm Tất Thắng, (2010), Một số vấn đề lý luận và thực tiễn của công tác tư tưởng, lý luận, Nxb CTQG, Hà Nội; TS. Trần Thị Anh Đào, (2010), Công tác tư tưởng và vấn đề đào tạo cán bộ làm công tác tư tưởng, Nxb CTQG, Hà Nội; Thông tin chuyên đề: Vấn đề đổi mới công tác giảng dạy và học tập lý luận chính trị hiện nay (2010), Học viện Chính trị - Hành chính quốc gia Hồ Chí Minh, Học viện Chí trị khu vực I, (3), HN...

3. Các công trình khoa học

Đề tài KX 10-09D do PGS.TS Tô Huy Rứa nghiên cứu: Đổi mới nội dung, chương trình đào tạo giảng viên lý luận chính trị các trường đại học cao đẳng, HN, 1994. Đề tài đã đánh giá khái quát năng lực đào tạo lý luận Mác – Lênin của một số trường đại học tại Hà Nội, Học viện chính trị hành chính quốc gia Hồ Chí Minh. Đồng thời nhóm tác giả cũng đề xuất một khung chương trình tổng thể để đào tạo giảng viên các môn lý luận Mác – Lênin.

Đề tài KX 10-09 do GS. Phạm Tất Dong làm chủ nhiệm (1996): Đổi mới quy hoạch đào tạo, bồi dưỡng đội ngũ cán bộ giảng dạy và nghiên cứu khoa học Mác – Lênin – Kiến nghị và giải pháp, HN. Đề tài làm rõ thực trạng đào tạo và giảng dạy của đội ngũ khoa học Mác – Lênin, đồng thời đề xuất những chế độ, chính sách để phát triển đội ngũ này.

Đề tài KX 10-08 do GS.TS Nguyễn Hữu Vui làm chủ nhiệm (2002): Đổi mới phương pháp giảng dạy các môn khoa học Mác – Lênin ở Việt Nam- Những vấn đề chung, HN. Đề tài đã đánh giá thực trạng sử dụng phương pháp trong giảng dạy các môn khoa học Mác – Lênin hiện nay và đề ra những giải pháp cơ bản để đổi mới phương pháp giảng dạy các môn khoa học này.

Đề tài KX 10 - 09B của TS Nguyễn Việt Chiến, "Đổi mới phương thức đào tạo và bồi dưỡng đội ngũ cán bộ giảng dạy và nghiên cứu lý luận Mác - Lênin và tư tưởng Hồ Chí Minh". Đề tài đã đánh giá thực trạng đào tạo và bồi dưỡng đội ngũ cán bộ giảng dạy và nghiên cứu lý luận Mác – Lênin và tư tưởng Hồ Chí Minh hiện nay và đề ra các giải pháp cơ bản để đổi mới phương thức đào tạo và bồi dưỡng đội ngũ cán bộ giảng dạy và nghiên cứu lý luận Mác – Lênin và tư tưởng Hồ Chí Minh.

Đề tài khoa học cấp bộ, của PGS. TS Hoàng Đình Cúc (Chủ nhiệm đề tài), (2008), "Đào tạo giảng viên các môn khoa học Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh ở Học viện Báo chí và Tuyên truyền đáp ứng yêu cầu đổi mới hiện nay", Học viện Chính trị - Hành chính quốc gia Hồ Chí Minh. Các tác giả đã minh chứng luận điểm: chất lượng đào tạo giảng viên các môn lý luận chính trị quyết định chất lượng đội ngũ cán bộ giảng dạy lý luận chính trị và do đó chi phối quá trình dạy - học các môn khoa học lý luận trong các trường đại học hiện nay.

Đề tài cấp Bộ mã B.09-27 do PGS.TS Trần Thị Anh Đào (Chủ nhiệm đề tài), (2009), Giáo dục lý luận chính trị cho sinh viên Việt Nam hiện nay. Công trình nghiên cứu đã làm rõ được những khái niệm lý luận chính trị, phân tích được vai trò của giáo dục lý luận chính trị đối với sinh viên; tác giả đã nắm vững tâm sinh lý của sinh viên, kết hợp lý luận và thực tiễn khảo sát đưa ra phân tích có cơ sở, cần thiết và thuyết phục; nhìn thẳng vào bức tranh thực tế: mặt tốt - xấu của sinh viên để có những đánh giá và đưa ra những giải pháp, định hướng nâng cao giáo dục lý luận chính trị cho sinh viên đúng đắn và mang tính khả thi cao.

Đề tài cấp Bộ mã B.08 – 22 do PGS.TS Ngô Ngọc Thắng (Chủ nhiệm đề tài), (2008), Vận dụng tư

tưởng Hồ Chí Minh về công tác giáo dục lý luận chính trị trong hệ thống các trường chính trị nước ta giai đoạn hiện nay

Đề tài cấp Bộ mã B.08 – 23 do PGS.TS Ngô Ngọc Thắng (Chủ nhiệm đề tài), (2008), Vận dụng tư tưởng Hồ Chí Minh về giáo dục vào giáo dục lý luận chính trị trong giai đoạn hiện nay. Hai công trình trên của tác giả Ngô Ngọc Thắng chủ nhiệm đề tài đã khái quát các luận điểm cơ bản của Hồ Chí Minh về công tác giáo dục lý luận chính trị, khảo sát thực trạng vận dụng tư tưởng Hồ Chí Minh về giáo dục vào công tác giáo dục lý luận chính trị hiện nay. Từ đó đưa ra giải pháp vận dụng tư tưởng về giáo dục lý luận chính trị vào giáo dục lý luận chính trị hiện nay.

Ban Tuyên giáo Trung ương (10-2007), Đề tài nghiên cứu khoa học: “Tình hình giảng dạy, học tập các môn khoa học Mác-Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh trong các trường đại học, cao đẳng và chủ trương, giải pháp cho thời gian tới”.

Đề tài đã nghiên cứu một cách tổng quát về đội ngũ giảng dạy các môn khoa học này với tư cách là một trong những yếu tố quan trọng, trực tiếp tác động đến chất lượng quá trình dạy và học. Nhóm nghiên cứu cho rằng, bên cạnh hàng loạt các ưu điểm về gia tăng học hàm, học vị trong đội ngũ, thì hạn chế lớn nhất của số đông đội ngũ này là sức ì lớn, chậm đổi mới tư duy, ngại trau dồi kiến thức, ít chịu tìm tòi phương pháp giảng dạy phù hợp với những đối tượng khác nhau, chậm đổi mới phương pháp giảng dạy. Đặc biệt, tâm lý coi các môn học Mác-Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh là môn học phụ, nhất là trong các trường kỹ thuật cũng là một trong những nguyên nhân cản trở đổi mới phương pháp.

Ban Khoa giáo Trung ương, Đề tài nghiên cứu khoa học, mã số KHBD-2003-20: Rà soát và đề xuất hướng sửa đổi, bổ sung một số nội dung giáo dục đạo đức công dân, chủ nghĩa Mác-Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh trong nhà trường ở từng cấp học.

Đây là một công trình nghiên cứu có mục tiêu tìm ra các giải pháp, nhằm nâng cao chất lượng dạy và học các môn lý luận chính trị, đạo đức công dân trong các bậc học khác nhau. Theo nhóm tác giả, đội ngũ giảng viên Mác-Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh trong các trường đại học, cao đẳng nước ta hiện nay tuy tăng nhanh về số lượng, song vẫn chưa đáp ứng được nhu cầu đào tạo. Tình trạng dạy vượt giờ, quá tải khiến một số đông đội ngũ không có thời gian đầu tư, hoàn thiện chuyên môn, ảnh hưởng đáng kể đến chất lượng của đội ngũ.

Luận án tiến sĩ Triết học của Lê Hanh Thông, (2003), Đổi mới giáo dục lý luận chính trị cho cán bộ chủ chốt trong hệ thống chính trị cấp xã các tỉnh khu vực Nam Bộ, Học viện chính trị quốc gia Hồ Chí Minh, HN. Luận án đã trình bày khái quát các vấn đề lý luận về giáo dục lý luận chính trị, tiến hành khảo sát thực trạng giáo dục lý luận chính trị cho cán bộ chủ chốt trong hệ thống chính trị cấp xã khu vực Nam Bộ, từ đó đưa ra hệ thống các giải pháp thiết thực, cụ thể nhằm đổi mới, nâng cao chất lượng công tác giáo dục lý luận chính trị cho cán bộ chủ chốt trong hệ thống chính trị cấp xã khu vực Nam Bộ.

Luận án tiến sĩ triết học của Nguyễn Tiến Thủ (2003), "Quan hệ biện chứng giữa chủ thể và khách thể nhận thức với việc phát huy vai trò chủ thể trong học tập của sinh viên Việt Nam hiện nay", Học viện Chính trị Quốc gia Hồ Chí Minh. Tác giả luận án đã phân tích quan hệ chủ thể và khách thể của quá trình nhận thức, mối quan hệ giữa chủ thể - khách thể trong quá trình học tập bậc đại học của sinh viên Việt Nam, trên cơ sở đó đề xuất những giải pháp nhằm phát huy vai trò chủ động, tích cực, sáng tạo của sinh viên trong quá trình nhận thức.

Luận án Tiến sĩ Triết học của Hoàng Anh (2006), Giáo dục lý luận Mác – Lênin với việc hình thành và phát triển nhân cách của sinh viên Việt Nam trong điều kiện kinh tế thị trường hiện nay, Học viện chính trị quốc gia Hồ Chí Minh, HN. Luận án đã khái quát có hệ thống các vấn đề lý luận về

giáo dục lý luận Mác – Lênin, sự hình thành và phát triển nhân cách của sinh viên, kinh tế thị trường. Tác giả tiến hành khảo sát sinh viên các trường đại học ở Hà Nội, từ đó chỉ ra thực trạng và những vấn đề đặt ra trong giáo dục lý luận Mác – Lênin cho sinh viên hiện nay. Luận án đã đưa ra được hệ thống 4 giải pháp có ý nghĩa lý luận và thực tiễn sâu sắc.

Lương Ngọc Vĩnh (2012), Hiệu quả công tác giáo dục chính trị - tư tưởng trong học viên các học viện quân sự ở nước ta hiện nay, Luận án Tiến sĩ Khoa học Chính trị, Học viện Báo chí và Tuyên truyền.

Tác giả đã luận giải, làm sáng rõ cấu trúc và bản chất của hiệu quả là sự tương quan giữa kết quả với mục đích và nguồn lực; bổ sung, hoàn thiện hệ thống tiêu chí, phương pháp, hình thức đánh giá hiệu quả công tác giáo dục chính trị - tư tưởng trong học viên các Học viện Quân sự. Trên cơ sở khảo sát thực trạng sự tương quan giữa kết quả với mục đích và sử dụng nguồn lực công tác giáo dục chính trị - tư tưởng trong học viên các Học viện Quân sự, khái quát được các mâu thuẫn cần giải quyết để nâng cao hiệu quả công tác giáo dục chính trị - tư tưởng. Tác giả đã đề xuất được 4 nhóm giải pháp dưới góc độ khoa học công tác tư tưởng theo hướng huy động tối đa tiềm năng của các Học viện Quân sự một cách hợp lý, tiết kiệm để nâng cao hiệu quả công tác giáo dục chính trị - tư tưởng.

Các luận văn Thạc sĩ liên quan đến luận án: Luận văn Thạc sĩ Triết học của Hoàng Thị Hương (2005), Vấn đề giáo dục lý luận Mác – Lênin cho sinh viên các trường cao đẳng sư phạm ở các tỉnh biên giới phía Bắc Việt Nam hiện nay, Học viện Chính trị Quốc gia Hồ Chí Minh, HN; Luận văn Thạc sĩ chuyên ngành Xây dựng Đảng cộng sản Việt Nam của Lương Minh Truyền, (2005), Chất lượng giáo dục lý luận chính trị trong các trường đào tạo sĩ quan hậu cần, kỹ thuật quân đội nhân dân Việt Nam ở phía Bắc giai đoạn hiện nay, Học viện chính trị quốc gia Hồ Chí Minh, HN; Luận văn Thạc sĩ Chính trị học của Nguyễn Ngọc Khanh, (2006), Nâng cao chất lượng đào tạo lý luận chính trị cho cán bộ trong hệ thống chính trị cơ sở tỉnh Thái Nguyên hiện nay, Học viện chính trị quốc gia Hồ Chí Minh, HN, Luận văn Thạc sĩ Chính trị học của Trần Công Dương, (2011), Xây dựng văn hóa chính trị cho của sinh viên đại học Thái Nguyên trong thời kỳ hội nhập quốc tế hiện nay, Học viện Báo chí và Tuyên truyền, HN...

Kỷ yếu hội thảo khoa học “Đổi mới giảng dạy, học tập môn Triết học Mác - Lênin trong các trường đại học toàn quốc” (2002), Bộ Giáo dục và Đào tạo, HN; Kỷ yếu hội thảo khoa học đề tài cấp bộ, “Vấn đề dạy và học các bộ môn khoa học Mác – Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh trong các trường đại học ở Hà Nội: Thực trạng và giải pháp” (2003), Học viện Chính trị quốc gia Hồ Chí Minh, HN; Kỷ yếu Hội thảo khoa học: “Một số quan điểm cơ bản của C.Mác, PH.Ăngghen, V.I. Lênin và Hồ Chí Minh về Công tác tư tưởng” (2012), Học viện Báo chí và Tuyên truyền, Khoa tuyên truyền, HN; Kỷ yếu Hội thảo khoa học: “Giá trị học thuyết Mác – Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh và thực tiễn giảng dạy ở Đại học Thái Nguyên” (2013), Đại học Thái Nguyên; Kỷ yếu Hội thảo khoa học: “Nâng cao chất lượng dạy và học các môn khoa học lý luận chính trị” (2013), Đại học KT&QTKD, TN...

4. Các bài báo khoa học

TS. Đinh Xuân Khoa (2003), “Đổi mới phương pháp dạy học đại học - những khó khăn và giải pháp”, Tạp chí Giáo dục, (số 48), HN; TS. Lương Gia Ban (2004), “Tư tưởng Hồ Chí Minh về lý luận và học tập lý luận”, Tạp chí Triết học, (1), HN; TS. Lê Bình (2004), “Tiếp tục đổi mới, nâng cao chất lượng giáo dục lý luận chính trị” Lý luận chính trị (3), HN; TS. Trần Văn Phòng (2004), “Sự thống nhất giữa lý luận và thực tiễn trong quá trình hình thành triết học Mác”, Lý luận chính trị, (1), HN; TS. Nguyễn Văn Hiền (2005), “Về phương pháp so sánh trong dạy học các khoa học

Mác-Lênin”, tạp chí Giáo dục (110), HN; PGS. TS. Lê Hữu Nghĩa (2005), “Đấu tranh phê phán các quan điểm sai trái, thù địch - một nhiệm vụ quan trọng và cấp bách hiện nay”, Tạp chí Cộng sản, (15), HN; Nguyễn Ngọc Hối, Phạm Minh Hùng (2005), “Vấn đề đổi mới phương pháp giảng dạy ở trường đại học”, Tạp chí Giáo dục, (số 20); PGS.TS. Trần thị Anh Đào (2006), “Thực trạng về nhận thức chính trị - tư tưởng của sinh viên Học viện Báo chí và Tuyên truyền hiện nay”, Tạp chí LLCT và Truyền thông, (11), HN; PGS.TS. Đào Duy Quát (2006), “Đổi mới toàn diện, nâng cao chất lượng hiệu quả công tác giáo dục lý luận chính trị trong tình hình mới”, Tạp chí Tư tưởng - Văn hoá, (6), HN; TS. Vũ Thị Hoa (2006), “Vận dụng tư tưởng Hồ Chí Minh vào đổi mới phương pháp giảng dạy Lý luận chính trị tại học viện Chính trị quốc gia Hồ Chí Minh”, Tạp chí giáo dục Lý luận, (11), HN; GS.TS. Mạch Quang Thắng (2008), “Phương pháp đào tạo, bồi dưỡng cán bộ về LLCT theo quan điểm của Hồ Chí Minh, Tạp chí Tuyên giáo, (số 11); ThS. Nguyễn Thị Kim Hoa (2009), “Bồi dưỡng chính trị tư tưởng cho thanh niên trong trường học”, Tạp chí Tuyên giáo, (2); TS. Nguyễn Tiến Hoàng, (2009) “Vài nét về thực trạng và giải pháp tiếp tục tiếp tục đổi mới công tác nghiên cứu lý luận chính trị”, Tạp chí Tuyên giáo, (9); GS, TS. Trần Văn Bính (2009), “Giải pháp đấu tranh với những biểu hiện suy thoái tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống trong cán bộ, đảng viên, Tạp chí Tuyên giáo, (5); PGS.TS Bùi Đình Phong, (2009), “Vị trí vai trò của phương thức giáo dục tư tưởng Hồ Chí Minh trong nhiệm vụ giáo dục thành niên, Tạp chí Tuyên giáo, (9); TS. Nguyễn Thành Khải (2009), “Đổi mới Phương pháp giảng dạy ở Học viện Chính trị - Hành chính quốc gia Hồ Chí Minh, Tạp chí Lý luận chính trị, (9), HN; TS. Nguyễn Công Hưng, (2010), “Để thực hiện tốt chương trình đổi mới giáo dục lý luận Mác – Lênin ở trường Đại học và cao đẳng, Tạp chí Tuyên giáo, (6); TS. Đặng Thị Nhiệt Thu (2010), “Đổi mới phương pháp giảng dạy lý luận chính trị trong các trường đại học và cao đẳng”, Tạp chí Khoa học chính trị, (3), HN; Hoàng Thao, (2011), “Để nâng cao hiệu quả công tác giáo dục lý luận chính trị trong các trường trung cấp công an tại Hà Nội, Tạp chí Tuyên giáo, (9); Vũ Ngọc Am, (2011), “Hiệu quả và tiêu chí đánh giá hiệu quả công tác giáo dục lý luận chính trị”, Tạp chí Tuyên giáo, (11)...

Các công trình trên đã tập trung nghiên cứu các vấn lý luận về: Lý luận, Lý luận chính trị, giáo dục lý luận chính trị nói chung và giáo dục lý luận chính trị cho cán bộ, đảng viên, nhân dân, thanh niên, sinh viên... nói riêng. Một số công trình cũng tập trung nghiên cứu các khía cạnh khác nhau của giáo dục lý luận chính trị cho sinh viên Việt Nam hiện nay, thực trạng những vấn đề đặt ra và từ đó đã đưa ra các giải pháp nhằm đổi mới, nâng cao chất lượng giáo dục lý luận chính trị hiện nay.

Tuy nhiên, chúng tôi chưa thấy có công trình nào trực tiếp nghiên cứu vấn đề đổi mới phương pháp giáo dục lý luận chính trị trong các trường đại học đặc biệt là các trường đại học khu vực trung du, miền núi phía Bắc nước ta trong thời kỳ đẩy mạnh công nghiệp hóa, hiện đại hóa và hội nhập quốc tế hiện nay. Một khía cạnh khác mà tác giả cũng chưa thấy các đề tài nghiên cứu đó là: đổi mới phương pháp giáo dục lý luận chính trị cho sinh viên các trường đại học trong điều kiện các trường đại học nước đang chuyển từ đào tạo theo học chế niên chế sang đào tạo theo học chế tín chỉ, do đó: Nội dung, chương trình, hình thức, phương tiện... giáo dục đã thay đổi, nên tất yếu phương pháp giáo dục lý luận chính trị cũng cần thay đổi theo, nhất là các môn lý luận chính trị với đặc thù là các môn lý luận mang tính trừu tượng hóa, khái quát hóa cao. Chính vì vậy, tác giả chọn đề tài: “Đổi mới phương pháp giáo dục lý luận chính trị cho sinh viên các trường đại học khu vực trung du, miền núi phía Bắc nước ta hiện nay” (Qua khảo sát trường Đại học Thái Nguyên và trường đại học Tây Bắc). Tác giả ý thức được rằng, đây là một vấn đề rất khó và cũng là một hướng mới cần đi sâu nghiên cứu. Những giá trị khoa học của những công trình đã nêu sẽ là

những cơ sở lý luận quan trọng để tác giả tham khảo và kế thừa trong quá trình thực hiện đề tài.

MỤC TIÊU

Nghiên cứu làm rõ cơ sở lý luận của việc đổi mới phương pháp giáo dục lý luận cho sinh viên các trường đại học ở nước ta hiện nay, trên cơ sở đó khảo sát thực trạng, đề xuất phương hướng và giải pháp chủ yếu nhằm đổi mới phương pháp giáo dục lý luận chính trị cho sinh viên các trường đại học khu vực trung du, miền núi phía Bắc nước ta hiện nay.

NỘI DUNG

Chương 1: ĐỔI MỚI PHƯƠNG PHÁP GIÁO DỤC LÝ LUẬN CHÍNH TRỊ TRONG CÁC TRƯỜNG ĐẠI HỌC Ở NƯỚC TA HIỆN NAY – MỘT SỐ VẤN ĐỀ LÝ LUẬN VÀ THỰC TIỄN

1.1. Phương pháp và phương pháp giáo dục lý luận chính trị cho sinh viên các trường đại học

1.1.1. Khái niệm lý luận chính trị và giáo dục lý luận chính trị cho sinh viên các trường đại học

1.1.1.1. Lý luận chính trị

1.1.1.2. Giáo dục lý luận chính trị cho sinh viên các trường đại học

1.1.2. Phương pháp và phương pháp giáo dục lý luận chính trị cho sinh viên các trường đại học

1.1.2.1. Phương pháp

1.1.2.2. Phương pháp giáo dục lý luận chính trị cho sinh viên các trường đại học

1.2. Đổi mới phương pháp giáo dục lý luận chính trị cho sinh viên các trường đại học

1.2.1. Đổi mới và đổi mới phương pháp giáo dục lý luận chính trị

1.2.2. Nội dung đổi mới phương pháp giáo dục lý luận chính trị trong các trường đại học nước ta hiện nay

1.2.2.1. Đổi mới phương pháp giảng dạy

1.2.2.2. Đổi mới phương pháp học tập

1.2.2.3. Đổi mới phương pháp quản lý dạy và học

1.3. Sự cần thiết phải đổi mới phương pháp giáo dục lý luận chính trị trong các trường đại học ở nước ta trong giai đoạn hiện nay

1.3.1. Xuất phát từ yêu cầu của công cuộc công nghiệp hóa, hiện đại hóa và hội nhập quốc tế hiện nay

1.3.2. Xuất phát từ yêu cầu nâng cao chất lượng, hiệu quả giảng dạy và học tập lý luận chính trị

1.3.3. Xuất phát từ thực trạng sử dụng phương pháp trong giáo dục lý luận chính trị cho sinh viên các trường đại học ở nước ta hiện nay

Chương 2: ĐỔI MỚI PHƯƠNG PHÁP GIÁO DỤC LÝ LUẬN CHÍNH TRỊ CHO SINH VIÊN CÁC TRƯỜNG ĐẠI HỌC KHU VỰC TRUNG DU, MIỀN NÚI PHÍA BẮC NƯỚC TA – THỰC TRẠNG VÀ NHỮNG VẤN ĐỀ ĐẶT RA

2.1. Những yếu tố tác động đến việc đổi mới phương pháp giáo dục lý luận chính trị trong các trường đại học khu vực trung du, miền núi phía Bắc nước ta

2.1.1. Đặc điểm tự nhiên, kinh tế - chính trị - xã hội khu vực trung du miền núi phía Bắc nước ta

2.1.2. Đặc điểm các trường đại học và sinh viên các trường đại học khu vực trung du, miền núi phía Bắc nước ta

2.1.2.1. Đặc điểm các trường đại học

2.1.2.2. Đặc điểm sinh viên các trường đại học

2.2. Thực trạng việc đổi mới phương pháp trong giáo dục lý luận chính trị trong các trường đại học khu vực trung du miền núi phía Bắc nước ta hiện nay

2.2.1. Thực trạng sử dụng

2.2.2. Quá trình đổi mới

2.3. Những vấn đề đặt ra trong việc đổi mới phương pháp giáo dục lý luận chính trị cho sinh viên các trường đại học khu vực trung du, miền núi phía Bắc nước ta hiện nay

2.3.1. Nhận thức về tầm quan trọng của đổi mới phương pháp giáo dục lý luận chính trị của cán bộ quản lý, giáo viên và sinh viên còn hạn chế so với yêu cầu phải đổi mới phương pháp giáo dục lý luận chính trị ở nước ta hiện nay

2.3.2. Khả năng sử dụng các phương pháp mới, hiện đại của đội ngũ cán bộ quản lý, giáo viên còn hạn chế so với yêu cầu của việc đổi mới phương pháp giáo dục lý luận chính trị trong các trường đại học

2.3.3. Đổi mới nội dung chương trình giáo dục lý luận chính trị chưa đồng bộ với đổi mới phương pháp giáo dục lý luận chính trị

2.3.4. Cơ sở vật chất, kỹ thuật còn bất cập so với yêu cầu đổi mới nội dung và phương pháp giáo dục lý luận chính trị trong các trường đại học

Kết luận chương 2

Chương 3: PHƯƠNG HƯỚNG VÀ GIẢI PHÁP ĐỔI MỚI PHƯƠNG PHÁP GIÁO DỤC LÝ LUẬN CHÍNH TRỊ CHO SINH VIÊN CÁC TRƯỜNG ĐẠI HỌC KHU VỰC TRUNG DU, MIỀN NÚI PHÍA BẮC NƯỚC TA HIỆN NAY

3.1. Phương hướng đổi mới

3.1.1. Đổi mới phương pháp giáo dục lý luận chính trị gắn với đổi mới và nâng cao chất lượng đội ngũ cán bộ quản lý, giảng viên giáo dục lý luận chính trị

3.1.2. Đổi mới phương pháp giáo dục lý luận chính trị gắn với đổi mới toàn diện nội dung chương trình giáo dục lý luận chính trị

3.1.3. Đổi mới phương pháp giáo dục lý luận chính trị gắn liền với đổi mới cơ chế quản lý giáo dục và cơ sở vật chất kỹ thuật

3.2. Giải pháp đổi mới

3.2.1. Nhóm giải pháp về chủ thể

3.2.1.1. Nhận thức của đội ngũ cán bộ quản lý giáo dục lý luận chính trị

3.2.1.2. Khả năng sử dụng các phương pháp giáo dục lý luận chính trị tiên tiến, hiện đại

3.2.2. Nhóm giải pháp về đổi mới giáo dục lý luận chính trị

3.2.2.1. Nhóm giải pháp về đổi mới phương pháp dạy học

- Nâng cao nhận thức về trình độ chuyên môn, nghiệp vụ cho đội ngũ giảng viên lý luận chính trị

- Đổi mới phương pháp giảng dạy lý luận chính trị cần gắn liền với nghiên cứu khoa học

- Tổ chức tốt việc tự học, tự nghiên cứu cho sinh viên; đổi mới phương pháp kiểm tra, đánh giá kết quả học tập

3.2.2.2. Nhóm giải pháp về đổi mới phương pháp học tập

- Đổi mới phương pháp tư duy

- Đổi mới phương pháp học và tự học

Học tập trên lớp

Trong các buổi thảo luận, Xêmina, các giờ tư vấn học tập

Trong thời gian tự học, tự nghiên cứu

- Đổi mới phương pháp xử lý tình huống thực tế

3.2.2.3. Nhóm giải pháp về đổi mới phương pháp quản lý dạy và học

- Nâng cao nhận thức của đội ngũ cán bộ quản lý công tác giáo dục lý luận chính trị cho sinh viên các trường đại học

- Đổi mới cách thức, phương pháp trong các buổi học tập nghị quyết, nghe thời sự chính trị - xã

hội, học tập lý luận

3.2.3. Nhóm giải pháp về các cơ chế chính sách quản giáo dục và các điều kiện đảm bảo cho việc đổi mới phương pháp giáo dục lý luận chính trị

3.2.3.1. Giải pháp về đổi mới cơ chế chính sách quản lý giáo dục lý luận chính trị

3.2.3.2. Giải pháp đổi mới cơ sở vật chất kỹ thuật

Kết luận chương 3

PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU

Trên cơ sở phương pháp luận duy vật biện chứng và duy vật lịch sử, đề tài sử dụng tổng hợp các phương pháp nghiên cứu khoa học gồm: phương pháp phân tích và tổng hợp, lô gíc và lịch sử; các phương pháp của bộ môn nguyên lý công tác tư tưởng, tâm lý học, giáo dục học và xã hội học như: hệ thống - cấu trúc, chuyên gia, tổng kết điển hình tiên tiến, thống kê, so sánh, điều tra, quan sát, thu thập thông tin...

HIỆU QUẢ KTXH

HIỆU QUẢ (giáo dục và đào tạo, kinh tế - xã hội)

- Phục vụ công tác NCKH và đào tạo sau đại học tại Đại học Kinh tế & QTKD.
- Tăng cường hợp tác nghiên cứu khoa học giữa các cán bộ thuộc các trường Đại học.
- Tăng cường năng lực nghiên cứu cho nhóm thực hiện đề tài.
- Kết quả nghiên cứu của luận án góp phần gia tăng tri thức về đổi mới phương pháp giáo dục lý luận chính trị nói riêng và công tác giáo dục lý luận chính trị cho sinh viên các trường đại học nói chung.
- Kết quả nghiên cứu của luận án cung cấp tư liệu khoa học phong phú, đáng tin cậy phục vụ cho giảng dạy, học tập, nghiên cứu, lãnh đạo quản lý giáo dục, đào tạo ở các trường đại học khu vực trung du, miền núi phía Bắc nói riêng và các trường đại học ở Việt Nam nói chung.
- Kết quả nghiên cứu của luận án góp phần xây dựng một số giải pháp nhằm đổi mới phương pháp giáo dục lý luận chính trị trong các trường đại học khu vực trung du, miền núi phía Bắc nước ta hiện nay.

ĐƠN VỊ SỬ DỤNG

Đại học Kinh tế và Quản trị kinh doanh

Đại học Thái Nguyên

Học viện Báo Chí và Tuyên truyền